

ΕΡΓΟ: Συντήρηση και αποκατάσταση 4 διατηρητέων ταφικών μνημείων στο Κοιμητήριο Αγ. Γεωργίου της Ερμούπολης Σύρου

ΥΠΟΕΡΓΟ 1: Υπηρεσία Τεχνικού Συμβούλου για το έργο συντήρησης και αποκατάστασης 4 διατηρητέων ταφικών μνημείων στο Κοιμητήριο Αγ. Γεωργίου της Ερμούπολης Σύρου.

ΘΕΣΗ: Ερμούπολη Σύρου, Νομού Κυκλάδων

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ: Για τη συντήρηση και αποκατάσταση των δύο μαρμάρινων προτομών που εδράζονται σε ιωνικού ρυθμού στήλες στο εσωτερικό του ταφικού μνημείου Γεωργίου Γιαννίκογλου και την προτομή που βρίσκεται εξωτερικά στον περίβολο του ταφικού μνημείου Νικηφόρου Γεωργιάδου.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ εκ μέρους του Τεχνικού Συμβούλου ΕΞΑΙΡΕΤΟΝ ΙΚΕ:

Ελπίδα Μ. Βαμβακάρη
Συντηρήτρια Αρχαιοτήτων & Έργων Τέχνης
MA in Museum Studies, ΕΚΠΑ
Αρ. Μητρώου ΥΠ.ΠΟ. 730
e-mail: evamvakari@yahoo.gr
Τελ. 6977647182

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ημερομηνία 28-11-2022
Ο Πρόσταμος της Διεύθυνσης
ΔΑΥΙΔ Α. ΔΙΑΚΟΝΗΜΑΤΡΙΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΠΕ3/Α
Αρ. Μητρώου ΤΕΕ: 66930

ΕΛΠΙΔΑ Μ. ΒΑΜΒΑΚΑΡΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ & ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ
Αρ. Μητρώου ΥΠΠΟΑ: 730
ΒΡΟΥΤΟΥ 39, Τ.Κ. 11141 ΑΘΗΝΑ
ΑΦΜ: 053596253 ΔΟΥ: ΙΔ' ΑΘΗΝΩΝ
ΤΗΛ. 210 2918709

ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΙΘΜ.
ΥΠΠΟΑ/Φ63/530.815/21-12-2022
ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Νοέμβριος 2022

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Για τη συντήρηση και αποκατάσταση των δύο μαρμάρινων προτομών που εδράζονται σε ιωνικού ρυθμού στήλες στο εσωτερικό του ταφικού μνημείου Γεωργίου Γιαννίκογλου και την προτομή που βρίσκεται εξωτερικά στον περίβολο του ταφικού μνημείου Νικηφόρου Γεωργιάδου.

Αντικείμενο της παρούσας Τεχνικής Έκθεσης είναι η συντήρηση και αποκατάσταση των δύο μαρμάρινων προτομών που εδράζονται σε ιωνικού ρυθμού στήλες στο εσωτερικό του ταφικού μνημείου Γεωργίου Γιαννίκογλου και την προτομή που βρίσκεται εξωτερικά στον περίβολο του ταφικού μνημείου Νικηφόρου Γεωργιάδου στο Κοιμητήριο Αγ. Γεωργίου Δήμου Ερμούπολης Σύρου.

Η παρούσα έκθεση λειτουργεί συμπληρωματικά έπειτα από την απόφαση με αρ. πρωτ. 424571/20.10.2022 Α.Δ.Α.:Ψ6ΒΘ4653Π4-ΟΝ4 για την Έγκριση της «Επικαιροποιημένης οριστικής μελέτης συντήρησης τεσσάρων ταφικών μνημείων στο Κοιμητήριο Αγίου Γεωργίου, Ερμούπολης Σύρου», Π.Ε. Σύρου, Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.

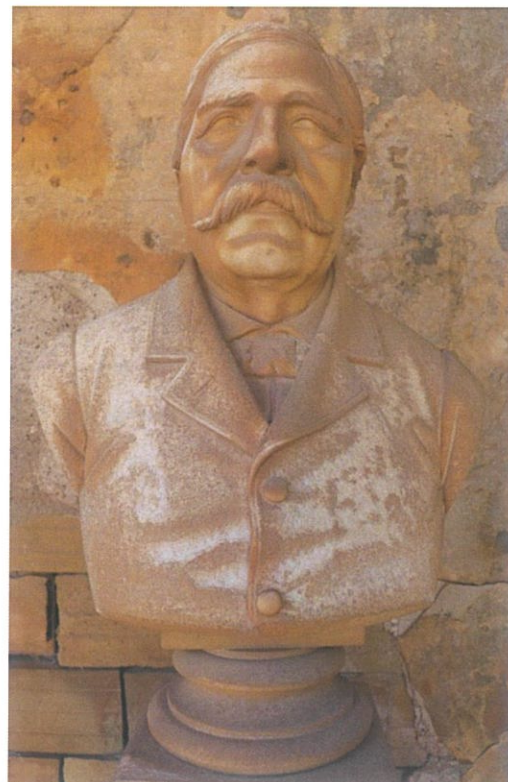
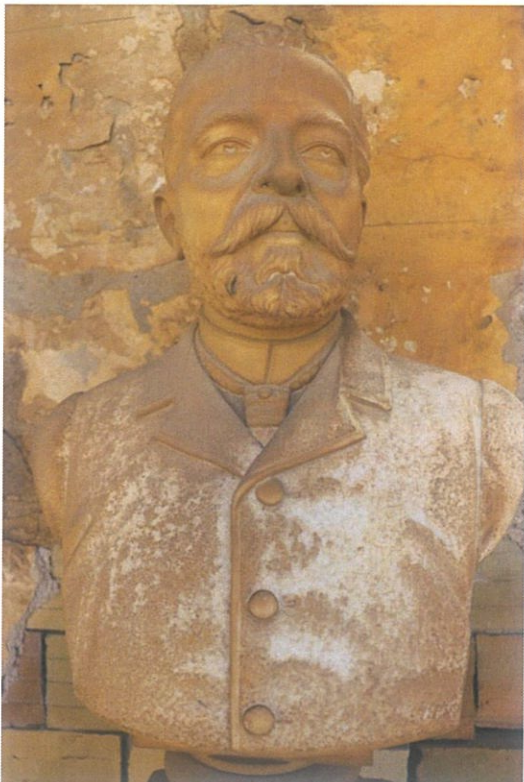

Εικόνα 1, 2: Μαρμάρινες προτομές σε κίονα στα Ταφικά Μνημεία Γεωργίου Γιαννίκογλου και Νικηφόρου Γεωργιάδου αντίστοιχα.

Κατάσταση διατήρησης

Οι προτομές καθώς και οι κίονες/στήλες στις οποίες εδράζονται είναι κατασκευασμένα από μάρμαρο μεσο-χονδροκρυσταλλικό, νησιωτικής προέλευσης, πιθανότατα προερχόμενο από την περιοχή της Νάξου, όπως αναφέρεται αναλυτικά και στη σχετική μελέτη (Χ. Π. Τρίτου 2005). Μακροσκοπικά διακρίνονται φαιές και καστανές φλεβώσεις πιθανότατα αργυλοπυριτικής σύστασης.

Εικόνα 3, 4, 5: Μαρμάρινες προτομές σε πεσσούς στο εσωτερικό του ταφικού μνημείου Γεωργίου Γιαννίκογλου.

Εικόνα 6, 7: Μαρμάρινη προτομή σε κίονα με ιωνικό κιονόκρανο μπροστά από το ταφικό μνημείο Νικηφόρου Γεωργιάδου.

Οι φθορές που εντοπίζονται οφείλονται σε συνδυασμό ενδογενών (πετρογραφικά χαρακτηριστικά, ορυκτολογική σύσταση, πορώδες κ.α.) και εξωγενών παραγόντων (κλιματολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, θερμοκρασιακές διακυμάνσεις, μεταβολές σχετικής υγρασίας, διεύθυνση και ένταση ανέμων) κατά αντιστοιχία με αυτές που εντοπίζονται στα μαρμάρινα στοιχεία των μνημείων στα οποία εντάσσονται. Πιο συγκεκριμένα εντοπίζονται:

Ζαχαροποίηση ως αποδιοργάνωση των κρυσταλλικών μαρμάρων όταν προκαλείται εκλεκτική διάλυση των ορίων των κόκκων του ασβεστίτη, ως αποτέλεσμα της δράσης του νερού και των ρύπων.

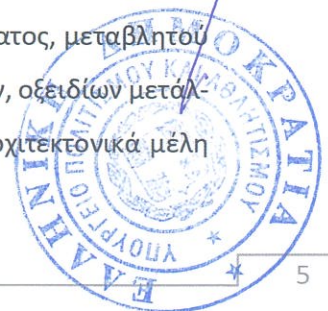

Εικόνα 8, 9: Ζαχαροποίηση στη μαρμάρινη στήλη που φέρει την προτομή του Νικηφόρου Γεωργιάδου.

Εικόνα 10, 11: Ζαχαροποίηση σε μαρμάρινη προτομή στο ταφικό μνημείο Γεωργίου Γιαννίκογλου.

Επικαθίσεις ατμοσφαιρικών ρύπων σκούρου καφέ έως μαύρου χρώματος, μεταβλητού πάχους, που ευνοούν την κατακρήση κολλοειδών αιρούμενων σωματιδίων, οξειδίων μεταλλών της ατμόσφαιρας, χρώματος, τσιμέντου κλπ. εντοπίζεται σε πλείστα αρχιτεκτονικά μέλη

και δόμους των ταφικών μνημείων, κατά πλειονότητα σε ανώτερα επίπεδα των κατασκευών, ενώ στις ίδιες περιοχές παρατηρούνται κατά τόπους εκπλύσεις από το νερό της βροχής. Μακροσκοπικά δεν εντοπίζεται στρώμα γύψου.

Εικόνα 12, 13, 14: Σκουρόχρωμες επικαθίσεις στις υπό εξέταση προτομές.

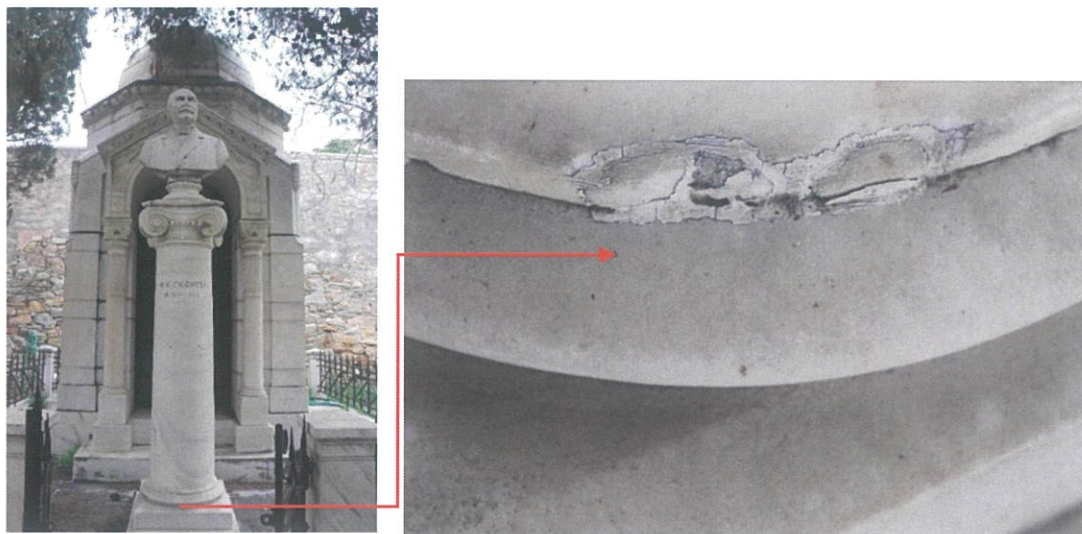
Σε περιορισμένη έκταση και εστιασμένα στη βάση του κίονα της προτομής στο ταφικό μνημείο Νικηφόρου Γεωργιάδου εντοπίζονται περιορισμένες θραύσεις και απώλεια τμημάτων πιθανότατα λόγω μηχανικών τάσεων.

Εικόνα 15, 16: Θραύσεις και απώλεια υλικού στη βάση του κίονα της προτομής στο ταφικό μνημείο Νικηφόρου Γεωργιάδου.

Σύγχρονες επεμβάσεις επισκευαστικού χαρακτήρα, με συγκολλήσεις και τοπικές συμπληρώσεις κενών που σχηματίστηκαν με μαρμαρόκολλα..

Εικόνα 17, 18: Συγκολλήσεις θραυσμάτων στη βάση της προτομής του Νικηφόρου Γεωργιάδου.

Προτεινόμενες επεμβάσεις

Ο καθαρισμός των υπό εξέταση στοιχείων προτείνεται με στόχο την έμμεση αποδυνάμωση των φθοροποιών παραγόντων και την καλύτερη κατανόηση της δομής και της χρωματικής απόδοσης των υλικών και αφορά στην μικρότερη δυνατή επέμβαση. Πιο συγκεκριμένα προτείνονται:

- Απομάκρυνση των φερτών υλικών με χρήση απιονισμένου νερού και ήπιων μηχανικών μέσων (πινέλα).
- Για τον καθαρισμό των σκουρόχρωμων επικαθίσεων προτείνεται σύμφωνα και με τις εγκεκριμένες μελέτες συντήρησης η χρήση διαλύματος πάστας Μογα σε συνδυασμό με ήπια βιοκτόνα σε επίθεμα προσροφητικής αργίλου με παρεμβολή ιαπωνικού χαρτιού σε τοπικά επαναλαμβανόμενες εφαρμογές ολιγόλεπτης διάρκειας ώστε η δράση να είναι ελεγχόμενη και να προστατευτεί η φυσική πατίνα. Οι εφαρμογές επαναλαμβάνονται έως την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος. Προτείνεται ευρέως φάσματος βιοκτόνο με βάση το τεταρτοταγές αμμώνιο και ισοθειαζολινόνη (ενδεικτικού τύπου New Desogen, ή ισοδύναμου). Ο καθαρισμός διευκολύνεται με την ελαφρά διαβροχή των επιφανειών ώστε να είναι νωπές, αλλά όχι υγρές πριν την επάλειψη.

Εικόνα 19, 20: Δείγματα καθαρισμού με πάστα Moga στην πίσω όψη της προτομής του ταφικού μνημείου Νικηφόρου Γεωργιάδου και σε προτομή του ταφικού μνημείου Γεωργίου Γιαννίκογλου αντίστοιχα.

Η αφαλάτωση των μνημείων επιχειρείται με γνώμονα την επιτυχή έκβαση των στερεωτικών εργασιών που ακολουθούν και με την επαναλαμβανόμενη εφαρμογή επιθεμάτων που αποτελούνται από μία προσροφητική άργιλο (σεπιόλιθος) λεπτής κοκκομετρίας (50 mesh) και απιονισμένο νερό. Τα στάδια που θα ακολουθηθούν περιγράφονται αναλυτικά στη σχετική Μελέτη Συντήρησης (§4.1.4).

Η κατάσταση διατήρησης των λίθινων στοιχείων των μνημείων σε συνδυασμό με τις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής, έχουν ως αποτέλεσμα να απαιτούνται εργασίες ενίσχυσης της δομής και προστασίας της επιφάνειας. Προτείνεται η εφαρμογή σκευάσματος νανοδιασποράς υδροξειδίου του ασβεστίου σε αλκοόλη, ως μια ήπια διαδικασία στερέωσης, απόλυτα συμβατή με τα ασβεστολιθικά υποστρώματα. Η διαδικασία περιγράφεται αναλυτικά στη σχετική Μελέτη Συντήρησης (§4.1.5).

Οι σύγχρονες επεμβάσεις που αφορούν σε συγκολλητικά υλικά προτείνεται να αφαιρεθούν με ήπια μηχανικά μέσα (νυστέρι κ.α.), καθώς δεν επιτελούν πλέον το σκοπό τους και προκαλούν αισθητική αλλοίωση. Για τη συγκόλληση των θραυσμάτων θα χρησιμοποιηθεί πολτός τσιμέντου Δανίας απαλλαγμένου χλωροϊόντων, έπειτα από ενδελεχή καθαρισμό των θραυσιγενών επιφανειών.

